

Сыбайлас жемқорлыққа
қарсы мониторингті
жүргізу қағидаларына
қосымша

Нысан

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижесі

I. Кіріспе бөлім

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» заңының 7 тармағына «сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг» сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасының жай-күйіне, сондай-ақ қоғамның сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдауы мен бағалаудың қатысты ақпаратты жинау, өндіреу, жинақтап-қорыту, талдау және бағалау жөніндегі қызметі»-деп түсініледі.

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің мәні: ҚР ДСМ «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК қызметі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің негізгі міндеті ҚР ДСМ «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК (бұдан әрі-Орталық) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша қызметін зерделеу және бағалау болып табылады. Орталық Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің ведомстволық бағынысты ұйымы болып табылады, квазимемлекеттік сектор субъектілеріне жатады. Жарғыға сәйкес Орталық қызметінің мәні донорлық бойынша жұмыстарды ұйымдастыру, қан, плазма, қан жасушаларын дайындау, қан компоненттерін, препараттарын өндіру және диагностикалық стандарттар болып табылады.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізілді: ҚР ДСМ «Трансфузиология ғылыми-өндірістік орталығы» ШЖҚ РМК құрылымдық бөлімшелерінде;

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу кезеңі: 2022 жылғы 1 қаңтарда басталды, 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталды.

4. Бақыланатын кезең: 2022 жыл.

II. Ақпараттық-аналитаклық бөлімі

«Қазақстан Республикасы ның «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының (бұдан әрі-Заң) 6 -бабында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесі бекітілген, атап айтқанда: сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруды; заңдық сараптама жүргізу кезінде сыбайлас жемқорлық сипаты бар нормаларды анықтауды; сыбайлас жемқорлыққа қарсы

стандарттарды қалыптастыруды және сақтауды; қаржылық бақылауды; сыйбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді;

1) Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға қатысты

Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады, сондай-ақ сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі әрбір субъектінің міндеті болып табылады. Заңның 9 бабының 4 тармағына сәйкес сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жөніндегі ақпараттық және ұйымдастырушылық қызмет түсіндіру жұмыстарын жүргізу арқылы іске асырылады. Орталықтың әрбір қызметкерінің азаматтық ұстанымы ол сыйбайлас жемқорлыққа төзбеушілік, ал адалдық пен сатылмаушылық міnez-құлық нормасына айналуы тиіс. Орталық азаматтардың сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениеті, сыйбайлас жемқорлыққа тұрақты иммунитеті, оны көпшілік алдында айыптаусыз қалаулы нәтижеге қол жеткізу мүмкін еместігін түсінеді. Орталықта сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет әрбір қызметкерге сыйбайлас жемқорлыққа қарсы күрес қағидаттарын жеткізу жолымен қалыптасады. Орталық қоғамның бір бөлігі бола отырып, әлеуметтік сау қоғамның құрылымына өз үлесін қосуға тырысады. Орталық жеке тұлғада қазақстандық патриотизм мен сыйбайлас жемқорлықты қабылдамау рухын дамытудың маңыздылығын түсіне отырып, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы оқыту семинарларын өткізеді.

Осыған байланысты, Орталық жыл сайын жұмыскерлерді жалпыға бірдей құқықтық оқыту бағдарламасын бекітеді, оған сәйкес Орталықта кесте бойынша сабактар, оның ішінде сыйбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы зерделеу жүргізіледі.

Бақылау кезеңінде, сыйбайлас жемқорлыққа қарсы З дәріс өтті.

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес заң сараптамасын жүргізу кезінде сыйбайлас жемқорлық сипатындағы нормаларға қатысты жүргізіледі.

Орталық бақылау-қадағалау функцияларын жүзеге асырмайтынын және мемлекеттік қызметтер көрсетпейтінін атап өткен жөн. Жұмыс тобы бақыланатын кезеңде сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен нормаларды анықтау тұрғысынан құрылымдық бөлімшелердің қызметін қозғайтын ішкі (жергілікті) құжаттарға сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізді. Ишкі (жергілікті) құжаттар бойынша жүргізілген мониторинг нәтижелері бойынша сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер және нормалар анықталған жоқ. Орталықта мемлекеттік сатып алу рәсімдерін өткізу кезінде сыйбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатындағы Орталық Қазақстан Республикасы «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңының,

мемлекеттік сатып алушы жүзеге асыру қағидаларының талаптарын мұлтіксіз сақтайды. Бұдан басқа, орталық Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 4 маусымдағы № 375 «Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде, тергеу изоляторлары мен қылмыстық-атқару (пенитенциарлық) жүйесінің мекемелерінде ұсталатын адамдар үшін медициналық көмектің қосымша көлемін бюджет қаражаты есебінен және (немесе) міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде дәрілік заттарды, медициналық бұйымдарды және арнайы емдік өнімдерді сатып алушы, фармацевтикалық көрсетілетін қызметтерді сатып алушы ұйымдастыру және өткізу қағидаларын бекіту» Қаулысының талаптарын мұлтіксіз сақтайды.

Орталықта қызметкерлердің корпоратившілік өзара қарым-қатынастардың этикалық нормаларын, әлеуметтік жауапкершілікті, сондай-ақ бизнес этикасының басқа да басым мәселелерін сақтауы мақсатында іскерлік этика қағидалары енгізілді.

Аталған қағидалардың мақсаты Орталықтың корпоративтік құндылықтарын анықтау болып табылады, оларды ұстану Орталықтың және оның қызметкерлерінің іскерлік мінез-құлықты айқындайтын және Қоғамның беделін, оның бәсекеге қабілеттілігі мен тиімділігін қалыптастыратын базалық этикалық құндылықтарға бейілділігін көрсетеді. Орталықта штат кестесінде көзделген барлық лауазымдарға лауазымдық нұсқаулықтар әзірленіп, енгізілді. Сонымен қатар, Орталық қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтарына талдау жүргізілді. Осылайша, мониторинг нәтижелері бойынша лауазымдық нұсқаулықтарда қызметкерлердің лауазымдық міндеттері мен құқықтары нақты белгіленгені және айқындалғаны, лауазымдық нұсқаулықтардың ережелері Орталық қызметкерлерінің сыйбайлас жемқорлық іс-әрекеттерін жүзеге асыру тәуекелдерін болдырмайтыны анықталды. Орталық төрағаның бұйрықтарымен қызметкерлерді іздеу, жалдау, тағайындау және қызметке қабылдау ережелері және кадрлық резервті қалыптастыру ережелері бекітілді. Сондай-ақ кадрлық саясат бекітілді. Бірінші басшы ауысқан кезде «командалық» орын ауыстыру фактілері анықталған жоқ.

Қаржылық бақылауга қатысты

Орталықта басқарушылық функцияларды орындаудың түлғалар Мемлекеттік кірістер департаментіне кірістер мен мұлік туралы декларацияларды уақтылы тапсырылды.

Орталық сайтында уақытылы толық жаңартылып отыратын мемлекеттік сатып алу бөлімі бар. Қаржылық есептілік сайтта орналастырылған (қаржылық есеп және аудит нәтижелері).

Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерге қатысты

Заңның 12 бабына сәйкес сыйбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер - бұл занда белгіленген және сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған шектеулер, олардың негізінде тыйым салынады:

- 1) мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызметті жүзеге асыру;

2) жақын тұystарының, жұбайлары (зайыптары) мен жекжаттарының бірге қызмет (жұмыс) істеуіне жол бермеу;

3) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында, ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдалану;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қызметтік өкілеттігін орындауға байланысты сыйлықтар қабылдау.

Жоғарыда аталған шектеулерді бұзатын фактілер анықталған жок.

Мұдделер қақтығысына қатысты:

Заңның 15 бабына сәйкес мұдделер қақтығысы - бұл жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға үәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мұдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мұдделері олардың өздерінің лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамаудың әкеп соғуы мүмкін. Мониторинг нәтижелері Орталықтағы мұдделер қақтығысын реттеу Орталықтың іскерлік этика қағидаларымен және орталықтың өзге де ішкі құжаттарымен регламенттелгені анықталды.

Орталықтың іскерлік этика қағидалары әрбір қызметкер үшін қолжетімді құжат және Орталықтың жаңадан қабылданған қызметкерлерімен танысу үшін міндетті болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға қатысты

Заңның 1 бабына сәйкес сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық-бұл заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қайши, кінәлі түрдегі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік).

Орталықта сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға кінәлі деп танылған адамдар анықталған жоқ.

Құқықтық статистика деректеріне қатысты

Орталықта құқықтық статистика органдарының деректері жоқ.

Орталық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысты жеке және заңды тұлғалардың өтініштеріне қатысты

Орталық бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдарды, «сенім» телефоны бойынша тіркелген қоңырауларды, жеке және заңды тұлғалардың Орталық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысты өтініштерін зерттеді. Мониторинг нәтижелері бойынша Орталық қызметкерлеріне қатысты бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланымдар анықталған жоқ. Орталық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысты жеке және заңды тұлғалардан өтініштер түсken жоқ. «Сенім» телефоны бойынша шағымдар түсken жоқ, азаматтарды қабылдау журналында

қызметкерлердің сыйбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысты өтініштер тіркелген жоқ. Орталықтың тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыруына жүргізілген мониторинг қорытындылары бойынша Орталықтың қызметінде мемлекеттік сатып алу бойынша сыйбайлас жемқорлыққа байланысты фактілер жоқ. Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы шағымдар, арыздар, өтініштер Орталықтың атына қызметкерлердің іс-әрекеттеріне түскен жоқ.

Орталықтағы сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл динамикасына қатысты.

2022 жылдың желтоқсан айында қызметкерлердің 78 %-ын қамти отырып, жасырын сауалнама жүргізілді, өндірістік персоналдың 82 % жұмыс жағдайларына және моральдық-психологиялық ахуалға қанағаттанды.

Орталық қызметкерлері «ДАР» және «Мейірімділік М.» қайырымдылық ұйымдары Қоғамдық қорларға материалдық көмек көрсетті.

III. Қорытынды бөлім

Қорытындылар: Орталық жүргізілген сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелерін басшылыққа ала отырып, сондай-ақ Орталықта сыйбайлас жемқорлыққа және сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетке төзбеушілік ахуалын қалыптастыру мақсатында мыналарды ұсынады:

1) Қазақстан Республикасы Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің, прокуратураның, құқық қорғау органдарының, қоғамдық ұйымдардың өкілдерін тарта отырып, дөңгелек үстелдер өткізу арқылы сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жөніндегі жұмысты жалғастыру;

2) Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама мәселелері бойынша тұракты негізде Орталық қызметкерлері арасында түсіндіру жұмыстарын жүргізу.

Приложение к Правилам
Проведения антикоррупционного
Мониторинга

Форма

Результат антикоррупционного мониторинга
I. Вводная часть

Согласно статье 7 Закона Республики Казахстан «О противодействии коррупции» под «антикоррупционным мониторингом» понимается деятельность субъектов противодействия коррупции по сбору, обработке, обобщению, анализу и оценке информации, касающейся эффективности антикоррупционной политики, состояния правоприменительной практики в сфере противодействия коррупции, а также восприятия и оценки уровня коррупции обществом».

1. Предмет антикоррупционного мониторинга: деятельность РГП на ПХВ «Научно-производственный центр трансфузиологии» МЗ РК.

Основной задачей антикоррупционного мониторинга является изучение и оценка деятельности РГП на ПХВ «Научно-производственный центр трансфузиологии» МЗ РК (далее-Центр) по противодействию коррупции. Центр является подведомственной организацией Министерства здравоохранения Республики Казахстан, относится к субъектам квазигосударственного сектора. Предметом деятельности Центра, согласно Уставу, является организация работ по донорству, заготовки крови, плазмы, клеток крови, производство компонентов, препаратов крови и диагностических стандартов.

2. Антикоррупционный мониторинг проведен: в структурных подразделениях РГП на ПХВ «Научно-производственный центр трансфузиологии» МЗ РК.

3. Период проведения антикоррупционного мониторинга: начал 1 января 2022 г. закончен 31 декабря 2022 г.

4. Наблюдаемый период: 2022 год.

II. Информационно-аналитическая часть

Статьей 6 Закона Республики Казахстан «О противодействии коррупции» (далее-Закон) закреплена система мер противодействия коррупции, а именно: формирование антикоррупционной культуры; выявление коррупциогенных норм при производстве юридической экспертизы; формирование и соблюдение антикоррупционных стандартов; финансовый контроль; антикоррупционные ограничения; предотвращение и разрешение конфликта интересов.

1) Касательно формирования антикоррупционной культуры

Формирование антикоррупционной культуры осуществляется посредством комплекса мер образовательного, информационного и организационного характера, а также является обязанностью каждого субъекта по противодействию коррупции. В соответствии с пунктом 4 статьи 9 Закона информационная и организационная деятельность по формированию антикоррупционной культуры реализуется путем проведения разъяснительной работы. Нетерпимое отношение к коррупции должно стать гражданской позицией каждого работника Центра, а честность и неподкупность – нормой поведения. Центр понимает, что без наличия у граждан антикоррупционной культуры, стойкого иммунитета к коррупции, ее публичного порицания, не возможно достижение желаемого результата.

В Центре антикоррупционная культура формируется путем доведения до каждого работника принципов борьбы с коррупцией. Центр являясь частью общества, стремится внести свой вклад в строение социально здорового общества. Центр, понимая важность развития в личности духа казахстанского патриотизма и неприятия коррупции, проводит обучающие антикоррупционные семинары.

В этой связи, Центром ежегодно утверждается программа правового всеобуча работников, согласно которой в Центре по графику проводятся занятия, в том числе изучение антикоррупционного законодательства.

В наблюдаемый период, прочитаны три лекции, где были освещены антикоррупционные вопросы.

2) Касательно коррупциогенных норм при проведении юридической экспертизы в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Следует отметить, что Центр не осуществляет контрольно-надзорные функции и не оказывает государственные услуги. В наблюдаемом периоде рабочей группой проведен антикоррупционный мониторинг внутренних (локальных) документов, затрагивающих деятельность структурных подразделений на предмет выявления дискреционных полномочий и норм, способствующих совершению коррупционных правонарушений. По результатам проведенного мониторинга по внутренним (локальным) документам дискреционные полномочия и нормы, способствующие совершению коррупционных правонарушений, не выявлены. В целях предотвращения коррупционных рисков при проведении процедур государственных закупок в Центре неукоснительно соблюдают требования Закона Республики Казахстан «О государственных закупках», Правил осуществления государственных закупок. Кроме того, соблюдаются требования Постановления Правительства РК от 04 июня 2021 года № 375 «Об утверждении Правил организации и проведения закупа лекарственных средств, медицинских изделий и специализированных лечебных продуктов в рамках гарантированного объема бесплатной медицинской помощи, дополнительного объема медицинской помощи для лиц, содержащихся в следственных изоляторах и учреждениях уголовно-исполнительной (пенитенциарной) системы, за счет бюджетных средств и (или)

в системе обязательного социального медицинского страхования, фармацевтических услуг».

В целях соблюдения работниками этических норм внутрикорпоративных взаимоотношений, социальной ответственности, а также других наиболее приоритетных вопросов этики бизнеса в Центре внедрены Правила деловой этики. Целью указанных Правил является определение корпоративных ценностей Центра, следование которым демонстрирует приверженность его работников базовым этическим ценностям, определяющим деловое поведение и формирующим репутацию Общества, ее конкурентоспособность и эффективность.

В Центре разработаны и внедрены должностные инструкции на все должности, предусмотренные в штатном расписании. Кроме этого, проведен анализ должностных инструкций работников Центра. Так, по результатам мониторинга установлено, что должностными инструкциями четко установлены и определены должностные обязанности и права работников, положения должностных инструкций исключают риски осуществления коррупционных действий работниками Центра. Приказами Председателя Правления утверждены Правила поиска, найма, назначения и введения в должность работников и Правила формирования кадрового резерва. Также утверждена кадровая политика. Фактов «командных» перемещений при смене первого руководителя не выявлено.

Касательно финансового контроля

Лицами, исполняющими управленческие функции в Центре, своевременно предоставлены декларации о доходах и имущество в Департамент государственных доходов.

На сайте Центра имеется раздел государственных закупок, который своевременно полностью обновляется. Финансовая отчетность размещена на сайте (финансовый отчет и результаты аудита).

Касательно антикоррупционных ограничений

Согласно статьи 12 Закона антикоррупционные ограничения – это ограничения, установленные законом и направленные на предупреждение коррупционных правонарушений, на основании которых запрещается:

- 1) осуществление деятельности, не совместимой с выполнением государственных функций;
 - 2) недопустимости совместной службы (работы) близких родственников, супругов и свойственников;
 - 3) использованию служебной и иной информации, не подлежащей официальному распространению, в целях получения или извлечения имущественных и неимущественных благ и преимуществ;
 - 4) принятию подарков в связи с исполнением служебных полномочий в соответствии с законодательством Республики Казахстан.
- Фактов нарушающих вышеуказанные ограничения, не обнаружено.

Касательно конфликта интересов

Согласно статье 15 Закона конфликт интересов – это противоречие между личными интересами лиц, занимающих ответственную государственную должность, лиц, уполномоченных на выполнение государственных функций, лиц, приравненных к ним, должностных лиц и их должностными полномочиями, при котором личные интересы указанных лиц могут привести к ненадлежащему исполнению ими своих должностных полномочий. Результатом мониторинга установлено, что урегулирование конфликта интересов в Центре регламентировано правилами деловой этики и иными внутренними документами Центра.

Правила деловой этики является общедоступным документом для каждого работника Центра и обязательным для ознакомления вновь принятыми работниками.

Касательно коррупционных правонарушений

Согласно статье 1 Закона коррупционное правонарушение – это имеющее признаки коррупции противоправное виновное деяние (действие или бездействие), за которое законом установлена административная или уголовная ответственность.

В Центре лица, признанные виновными в совершении коррупционных правонарушений, не выявлены.

Касательно данных правовой статистики

Данными органов правовой статистики Центр не располагает.

Касательно обращений физических и юридических лиц в отношении коррупционных действий работников Центра

Центром изучены публикации в средствах массовой информации, звонки, зарегистрированные по телефону «доверия», обращения физических и юридических лиц в отношении коррупционных действий работников Центра. По результатам мониторинга за 2022 год, публикации в отношении работников Центра в средствах массовой информации не выявлены. Обращения от физических и юридических лиц относительно коррупционных действий работников Центра не поступали. Жалоб по телефону «доверия» не поступали, в журнале приема граждан обращения относительно коррупционных действий работников не зафиксировано. По итогам проведенного мониторинга за указанный период, осуществления Центром государственных закупок товаров, работ, услуг факты, связанные с коррупцией по государственным закупкам, в деятельности Центра, отсутствуют. Жалобы, заявления, обращения о коррупционных правонарушениях при осуществлении государственных закупок в адрес Центра на действия работников, не поступали.

Касательно динамики по противодействию коррупции в Центре.

Проведено анонимное анкетирование сотрудников в декабре 2022 года с охватом 78 % персонала, 82 % производственного персонала удовлетворены условиями работы и морально-психологического климата.

Сотрудниками центра была оказана материальная помощь Общественным фондам «ДАР» и «Благотворительной организации «Мейірімділік М.».

III. Заключительная часть

Выводы: Руководствуясь результатами проведенного антикоррупционного мониторинга, а также в целях формирования атмосферы нетерпимости к коррупции и антикоррупционной культуры, Центр рекомендует:

- 1) продолжить работу по формированию антикоррупционной культуры путем проведения семинаров, круглых столов среди работников Центра с привлечением представителей Агентства Республики Казахстан по противодействию коррупции, прокуратуры, правоохранительных органов, общественных организаций;
- 2) на постоянной основе проводить разъяснительную работу среди работников Центра по вопросам антикоррупционного законодательства.